

**Program izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice
za leto 2019**

Polni naziv knjižnice:	Mariborska knjižnica – Maribor Public Library
Naslov (sedež):	Rotovski trg 2, 2000 Maribor
Odgovorna oseba:	Dragica Turjak
Telefon:	02 235 21 00
Elektronska pošta:	dragica.turjak@mb.sik.si

Vsebine izvajanja posebnih nalog, ki jih knjižnica načrtuje¹:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij	☒
Strokovna pomoč knjižnicam območja	☒
Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva	☒
Usmerjanje in izločanje knjižničnega gradiva s svojega območja	☒

Cilji in kratka vsebina programa posebnih nalog osrednje območne knjižnice v letu 2019²:

Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij bomo v Mariborski knjižnici prilagajali možnostim ožjega in širšega družbenega okolja.

Za uporabnike Mariborske knjižnice in obeh knjižnic na območju bomo nabavljali podatkovne zbirke, ki bodo dostopne tudi na daljavo: IUS Info, Encyclopaedio Britannico in PressReader. Da bi omogočili dostopnost zbirk, bomo v okviru možnosti zagotavljali dodatna lastna sredstva oz. bomo v primeru slabših pogojev nakupa prisiljeni katero od zbirk odpovedati.

Na osnovi sporazuma med knjižnicami na območju bomo izvajali brezplačno medknjižnično izposojlo za uporabnike celotnega območja OOK.

V Mariborski knjižnici bomo s knjižnicama na območju (Knjižnica Lenart in Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica) sodelovali v skladu z njunimi potrebami. Pripravljali bomo strokovna usposabljanja in izmenjave dobrih praks med knjižnicami.

Skozi Center za spodbujanje bralne pismenosti želimo v slovenski knjižnični prostor prinesiti tiste strokovne vsebine, ki bodo vplivale na izboljšanje kompetenc strokovnega kadra v knjižnicah na področju bralne pismenosti. Z drugimi OOK bomo sodelovali pri skupnem projektu vzpostavitve portala slovenskih splošnih knjižnic, po začetku delovanja pa bomo prevzeli skrbništvo nad portalom in glavno uredništvo. Vodili bomo delovno skupino sistemskih administratorjev in informatikov OOK, v okviru katere se bomo trudili za udeleževanje strateških usmeritev na področju IKT.

V različnih medijih bomo trajno promovirali dejavnosti Mariborske knjižnice kot osrednje območne knjižnice.

Mariborska knjižnica bo načrtovala in koordinirala zbiranje, obdelavo in hranjenje domoznanskega gradiva za knjižnice na svojem območju. Pri tem bo sodelovala z Univerzitetno knjižnico Maribor o sodelovanju in koordinaciji pri izvajanju domoznanske dejavnosti.

¹ Pravne in strokovne podlage, ki pojasnjujejo delovno področje osrednje območne knjižnice (v nadaljnjem besedilu: OOK) dostopne na spletni strani:

<http://cezar.nuk.uni-lj.si/ook/pages/page.php?id=141>

² Prosimo vas za realno naravnano načrtovanje. Predvidena višina sredstev za izvajanje posebnih nalog za deset OOK v letu 2018 znaša 860.000 EUR.

Projekti digitalizacije bodo potekali v vseh knjižnicah na območju in v UKM. V Mariborski knjižnici bomo nadaljevali z digitalizacijo Gradiva za zgodovino Maribora. Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica bo digitalizirala fotografije, ki prikazujejo zgodovinski razvoj knjižnice ter zbirko člankov o kulturni dediščini na območju. Knjižnica Lenart bo digitalizirala rokopis Kronika Sodnije Sv. Lenart Ožbalta Ilauniga, zbirko dokumentov o Maistrovih prireditvah na Zavrhu ter o srečanjih literatov začetnikov v Sv. Trojici v Slovenskih goricah. Univerzitetna knjižnica Maribor bo nadaljevala z digitalizacijo starejše mariborske periodike ter digitalizirala prvi del malega slikovnega gradiva iz Zbirke drobnih tiskov UKM.

Že objavljene digitalizirane zbirke nameravamo v čim širši meri predstaviti tudi zainteresirani javnosti.

Izločanje in usmerjanje knjižničnega gradiva bomo izvajali v skladu z določili za izločanje in odpis knjižničnega gradiva.

Specifikacija programa in specifikacija stroškov³ izvajanja posebnih nalog osrednje območne knjižnice za leto 2019

1. Zagotavljanje povečanega in zahtevnejšega izbora knjižničnega gradiva in informacij

1.1 območna zbirka, obseg dejavnosti, dostopnost in promocija			
Javna dostopnost dokumentov (vpišite spletni naslov)	Spletni naslov: http://www.mb.sik.si/pomembni-dokumenti.html		
Upravljanje knjižnične zbirke	http://www.mb.sik.si/datoteke/Mariborska_knjiznica/Informacije_javnega_znacaja/Nabavna_politika2012_1.pdf http://www.mb.sik.si/datoteke/Mariborska_knjiznica/Pomembni_dokumenti/Nabavna_politika_filmski_center_predlog.pdf		
Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva	http://www.mb.sik.si/datoteke/Mariborska_knjiznica/Informacije_javnega_znacaja/Nacrt%20nakupa%20knjiznicnega%20gradiva%202019.pdf		
Navodila o izvajanju za uporabnike brezplačne medknjižnične izposoje	http://www.mb.sik.si/medknjiznicna-izposoja.html		
Načrtovano izvajanje brezplačne medknjižnične izposoje znotraj območja OOK	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	☒	☒	☒
Medknjižnična izposoja je brezplačna za uporabnika	OOK→OK	OK→OOK	OK→OK
	☒	☒	☒
Pogoji in obseg brezplačne medknjižnične izposoje so določeni v dokumentu »Dogovor o izvajanju brezplačne medknjižnične izposoje za uporabnike med splošnimi knjižnicami na štajerskem območju«, ki je bil sklenjen med knjižnicami na območju leta 2016.			
Naročene podatkovne zbirke (naslovi, dostopnost)			
Za uporabnike Mariborske knjižnice in za uporabnike obeh knjižnic na območju bomo preko strežnika NUK-a omogočali oddaljeni dostop do naslednjih elektronskih virov:			
Podatkovna zbirka		Cena v EUR	
IUS info		3.900,00	
Encyclopaedia Britannica		5.800,00 (3.910 GBP + DDV)	
PressReader		5.300,00 (5.000 USD + DDV)	
Skupaj		15.000,00	
Obdržali bomo zbirki IUS info in Encyclopaedio Britannico, zadovoljni pa smo tudi z uporabo zbirke časopisja Press Reader. Za nabavo podatkovnih zbirk bomo v okviru možnosti zagotavljali dodatna lastna sredstva. Uporabo vseh treh zbirk bomo v letu 2019 še dodatno promovirali.			

³ Specifikacija stroškov z obrazložitvijo v prilogi.

2. Strokovna pomoč knjižnicam območja

Program je **usklajen z nacionalno knjižnico (7. člen Pravilnika⁴)**.

<p>2.1 svetovalno delo za območje OOK</p> <p>S knjižnicama na območju bomo sodelovali in jima v skladu z njunimi potrebami nudili strokovno pomoč v različnih oblikah, kot npr.:</p> <ul style="list-style-type: none"> • pri strokovnem usposabljanju, • svetovanju za uporabo podatkovnih zbirk, • pri pripravi in vnosu vsebin na Kamro, • pri pripravi statističnih podatkov ipd. <p>Načrtujemo po en obisk v vsaki knjižnici, kjer bomo obravnavali aktualna vprašanja.</p>
<p>2.1.1 strokovno usposabljanje zaposlenih iz knjižnic na območju OOK</p> <p>Za zaposlene v knjižnicah na območju bomo pripravili eno celodnevno delavnico z izmenjavo dobrih praks. Obravnavali bomo aktualne teme.</p> <p>Zaposlene v knjižnicah na območju bomo redno vabili, da se udeležijo strokovnih usposabljanj, ki jih za svoje zaposlene pripravlja Mariborska knjižnica.</p>
<p>2.1.2 promocija območnosti</p> <p>Promoviranje območne dejavnosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Spletna stran Mariborske knjižnice: trajno ažuriranje in dopolnjevanje vsebin o dejavnostih, ki so plod območnega sodelovanja in storitvah, ki jih s tem sodelovanjem ponujamo uporabnikom območja. • Facebook stran Mariborske knjižnice: objavljanje novic in informacij o delu, predvsem o domoznanstvu (Kamra ...) • Informiranje zunanjih javnosti o pomenu sodelovanja med knjižnicami na območju in vsebin, nastalih s tem sodelovanjem v informativnih materialih knjižnice, v okviru različnih prireditev in dogodkov, v pogovorih z mediji itd. <p>Informiranje notranje javnosti (zaposlenih) o dejavnostih na področju območnosti na tematskih sestankih za zaposlene in v internem glasilu Informator.</p>
<p>2.1.3 sodelovanje z nacionalno knjižnico</p> <p>Udeležili se bomo strokovnih usposabljanj, ki jih za svetovalno delo v OOK organizira Narodna in univerzitetna knjižnica (NUK):</p> <ul style="list-style-type: none"> • Delavnica Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: izziv za območne knjižnice • Delavnica Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: oblikovanje načrta ukrepov na nacionalni ravni • Delavnica Moderator v akciji: utrjevanje moderatorskih veščin in kompetenc • Informacijska varnostna politika • Predstavitev primerov dobrih praks <p>V sodelovanju z drugimi OOK bomo izvedli delavnici</p> <ul style="list-style-type: none"> • Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: izziv za knjižnice na območju • Uresničevanje novih strokovnih priporočil v praksi: oblikovanje načrta ukrepov na ravni območja <p>Udeleževali se bomo sestankov, delavnic in delovnih skupin, ki jih bo za izvedbo načrtovanega programa pripravil NUK CeZaR. Udeležili se bomo predvidenih 2 skupnih sestankov direktorjev, 2 sestankov sistemskih administratorjev in 4 sestankov koordinatorjev.</p>

⁴ Pravilnik o osrednjih območnih knjižnicah (Ur. list RS št. 88/03; v nadaljevanju: Pravilnik).

Tudi v letu 2019 bomo vodili delovno skupino sistemskih administratorjev in informatikov OOK, v okviru katere se bomo trudili za udejanjanje strateških usmeritev na področju IKT.
2.2 vsebinska opredelitev in izbor projektov (območje OOK, država)
2.2.1 lastni projekti OOK za potrebe celotnega območja OOK (tu navedite, obrazložite v posebni prilogi)
/
2.2.2 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi knjižnicami območja OOK (tu navedite, obrazložite v posebni prilogi)
V sodelovanju s knjižnicama na območju bomo za uporabnike knjižnic pripravili navodila za zahtevnejše, usmerjeno iskanje gradiv v lokalnih bazah podatkov v okviru COBISS+. Pri tem bomo upoštevali lokalne posebnosti pri vnosu podatkov. Materialnih stroškov ne načrtujemo, zato obrazložitev v posebni prilogi ne navajamo.
2.2.3 skupni projekti OOK v sodelovanju z drugimi OOK (nacionalni nivo) (projekte obrazložite v posebni prilogi)
Sodelovali bomo pri aktivnem oblikovanju storitev, ki se že izvajajo na nacionalnem nivoju: <ul style="list-style-type: none"> • <i>Kamra</i>: nadaljevali bomo z vnosi digitalnih vsebin na skupni portal, prav tako bomo še naprej opravljali delo regijskega urednika portala. Predvidoma se bomo udeležili 2 sestankov uredniškega odbora portala in srečanja vnašalcev. • <i>Dobreknjige.si</i>: nadaljevali bomo s kreiranjem in vnašanjem priporočil kakovostne literature. Prav tako bomo še dalje opravljali delo območnega urednika portala, v skladu s <i>Smernicami za delo uredniškega odbora portala DobreKnjige.si</i>. Predvidevamo organizacijo enega srečanja z vnašalci na štajerskem območju. Udeležili se bomo predvidoma 2 sestankov uredniškega odbora in 2 sestankov nadzornega sveta. • <i>Brezplačna medknjižnična izposoja za uporabnike na območju OOK</i>: nadaljevali bomo z zdaj že utečeno prakso, uvedeno v letu 2016. <p>V letu 2019 bo z aktivnim delovanjem začel Center za spodbujanje bralne pismenosti, ki smo ga v letu 2018 oblikovali v Mariborski knjižnici. Center bo svoje aktivnosti usmeril v kreiranje modela proaktivne splošne knjižnice na področju bralne kulture in bralne pismenosti, v skladu s Strokovnimi priporočili in standardi za splošne knjižnice za obdobje 2018-2028 (obrazložitev v Prilogi 1).</p> <p>V sodelovanju z Združenjem splošnih knjižnic in s kolegi iz Mestne knjižnice Ljubljana, Osrednje knjižnice Celje in Osrednje knjižnice Srečka Vilharja Koper bomo nadaljevali s postopki za vzpostavitev novega portala slovenskih splošnih knjižnic. Predvidoma bo portal začel redno delovati konec prvega polletja 2019. Po vzpostavitvi rednega delovanja bomo v Mariborski knjižnici prevzeli skrbništvo nad portalom in glavno uredništvo (več v Prilogi 2).</p>
2.2.4 skupni projekti mednarodnega sodelovanja
/
2.3 sodobne informacijske storitve za uporabnike, ki se izvajajo na posameznem območju OOK ali v vsej državi
Izvajali bomo že utečeno informacijsko opismenjevanje za uporabo podatkovnih zbirk.
2.4 analize razvitosti in razvojnih potreb knjižnične dejavnosti na območju OOK
/
2.5 razvojne potrebe glede informacijske tehnologije za posamezno območje OOK

Knjižnicama na območju bomo svetovali in jima po potrebi nudili strokovno pomoč na področju IKT. Poudarek bomo dali zagotavljanju oddaljenega dostopa do elektronskih virov in prenosa informacij ter pridobljenega znanja s področja informacijske varnosti.
2.6 razvoj in načrtovanje občinskih in medobčinskih knjižničnih mrež
Tudi v letu 2019 bomo sodelovali pri projektu <i>Prostorska analiza mreže splošnih knjižnic (PAM)</i> , kjer bomo po potrebi pripravili podatke z našega območja. S knjižnicama na območju bomo po potrebi sodelovali pri načrtovanju oz. vzdrževanju obstoječe knjižnične mreže.
2.7 izvajanje mentorstva za knjižnične delavce začetnike in študente bibliotekarstva s širšega območja OOK
Zagotovili bomo mentorstvo za knjižnične delavce začetnike in za študente bibliotekarstva s širšega območja OOK. Nadaljevali bomo izvajanje programa izmenjave knjižničarjev začetnikov v stroki in strokovnih delavcev med Mariborsko knjižnico in Mestno knjižnico Ljubljana.
2.8 sodelovanje s šolskimi knjižnicami na območju OOK in skupen razvoj bibliopedagoških aktivnosti⁵ (ne izvedba!)
/
2.9 knjižnične storitve za posebne skupine uporabnikov na območju OOK
Izvajali bomo že utečene servise za uporabnike s posebnimi potrebami. Nadaljevali bomo z dejavnostmi za širjenje bralne kulture med uporabnike s posebnimi potrebami in starejše. Nadaljevali bomo z izmenjavo dobrih praks pri delu z uporabniki s posebnimi potrebami.
2.10 sodelovanje z drugimi območnimi knjižnicami
/
2.11 koordinacija ali izvedba mednarodnega sodelovanja na območju OOK
/
2.12 usklajevanje in načrtovanje vzdrževanja računalniških sistemov v knjižnicah na območju OOK
Knjižnicama na območju bomo po potrebi nudili pomoč in svetovanje pri rešitvah za posodobitev opreme IKT, s poudarkom na informacijski varnosti.

Program je usklajen z Narodno in univerzitetno knjižnico, s Knjižnico Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica in s Knjižnico Lenart.

3. Koordinacija zbiranja, obdelave in hranjenja domoznanskega gradiva

Program je **koordiniran z nacionalno knjižnico (15. člen Pravilnika)**.

3.1 načrtovanje in koordinacija pridobivanja domoznanskega gradiva za knjižnice na območju OOK
S knjižnicama na območju in z UKM bomo nadaljevali s koordiniranjem pridobivanja serijskih publikacij domoznanskega značaja. Poudarek bo na občinskih, krajevnih in društvenih glasilih na območju z namenom čim bolj dopolniti knjižnično zalogo serijskih publikacij domoznanskega značaja z našega območja. Z UKM bomo nadaljevali tudi koordiniranje pridobivanja drobnih tiskov z območja.
3.2 informiranje zavezancev za obvezni izvod
V skladu z Zakonom o obveznem izvodu publikacij bomo le-te prejeli in hranili tudi v letu 2019. Ob tem bomo o njihovih obveznostih sproti informirali zavezance za obvezni izvod.

⁵ Bibliopedagoško delo pomeni načrtno delo za izobraževanje in motiviranje za uporabo knjižnice, njenega gradiva in informacijskih virov ter razvijanje branja in bralne kulture. Bibliopedagoške aktivnosti so tudi svetovanje in pomoč posamezniku za samostojno izbiro in uporabo knjižničnega gradiva in informacijskih virov.

Predvidevamo, da bomo za informiranje zavezancev porabili 5 delovnih ur.
3.3 posredovanje informacij o zavezancih za obvezni izvod nacionalni knjižnici
Spremljali bomo produkcijo domoznanskega gradiva na našem območju. NUK-u bomo posredovali informacije o morebitnih novih zavezancih za obvezni izvod.
3.4 seznanjanje uporabnikov z domoznanskimi zbirkami (v sorodnih kulturnih zavodih, zlasti muzejih in arhivih) na območju OOK
V letu 2019 načrtujemo nadaljevanje serije domoznanskih predavanj Domoznanski pomenki, ki jih bomo izvajali v enotah Mariborske knjižnice. Tokrat načrtujemo prireditev v Knjižnici Hoče na temo dveh jezikoslovcev »Glaser vs. Glazer«.
V začetku leta načrtujemo pogovor z Gregorjem Antoličičem in Vlasto Stavbar o 1. svetovni vojni, obdobju po njej in zgodovini Maribora v tistem času.
Tema Glazerjevega posveta v letu 2019 v Knjižnici Ruše bodo duhovniki na Ruškem.
Načrtujemo eno do dve predstavitvi portalov Kamra in dLib potencialnim novim partnerjem v domoznanskih projektih (turističnim, kulturno-umetniškim ipd. društvom na območju). V občinskih oz. krajevnih glasilih nameravamo objaviti nekaj člankov o Kamri in njeni vsebini.
3.5 organizacija bibliografske obdelave domoznanskega gradiva s svojega območja OOK
Koordinirali bomo obdelavo člankov iz serijskih publikacij domoznanskega značaja v knjižnicah na območju, ki zaradi kadrovskega deficita same obdelave ne zmorejo. Kolegicam iz knjižnic na območju bomo po potrebi nudili pomoč pri obdelavi vseh vrst domoznanskega gradiva, s poudarkom na posebnostih tega gradiva.
3.6 izvajanje normativne kontrole
V skladu s katalogizacijskimi pravili bomo tudi v naslednjem letu izvajali normativno kontrolo za avtorje z našega območja.
Ocenjujemo, da bomo v naslednjem letu opravili 50 revidiranih zapisov v sklopu normativne kontrole domoznanskega gradiva.
3.7 izvajanje digitalizacije (projekte digitalizacije obrazložite v obliki projekta v posebni prilogi)
Skupaj z drugimi OOK-ji bomo v letu 2019 izvajali aktivnosti za vzpostavitev digitalnega repozitorija za trajno ohranjanje digitalnih gradiv. Prav tako bomo skupaj NUK zaprosili, naj OOK-jem omogoči dostop do administracije gradiv v Digitalni knjižnici Slovenije z namenom lažjega pregledovanja in hitrejšega odpravljanja napak. Udeleževali se bomo sestankov, predstavitev in delavnic, ki bodo organizirane v ta namen.
V Mariborski knjižnici bomo nadaljevali z digitalizacijo Kritičnih izdaj arhivskih listin Gradiva za zgodovino Maribora (Priloga 3).
Knjižnica Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica bo digitalizirala fotografije, ki prikazujejo zgodovinski razvoj knjižnice (več v Prilogi 4). Digitalizirala bo zbirko člankov o kulturni dediščini na območju občin Slovenska Bistrica, Oplotnica, Poljčane in Makole (Priloga 5).
Knjižnica Lenart bo digitalizirala rokopis Kronika Sodnije Sv. Lenart Ožbalta Ilauniga, (več v Prilogi 6). Digitalizirali bodo zbirko dokumentov o Maistrovih prireditvah na Zavrhju (podrobnosti v Prilogi 7) ter o srečanjih literatov začetnikov v Sv. Trojici v Slovenskih goricah (Priloga 8).
Univerzitetna knjižnica Maribor načrtuje nadaljevanje digitalizacije starejše mariborske periodike (več v Prilogah 9 in 11) ter digitalizacijo malega slikovnega gradiva iz Zbirke drobnih tiskov UKM (podrobnosti v Prilogi 10).

V Mariborski knjižnici bomo koordinirali vnašanje zbirk na spletne portale in urejali digitalne zbirke knjižnic na območju.

Program je usklajen z Narodno in univerzitetno knjižnico, s Knjižnico Josipa Vošnjaka Slovenska Bistrica, s Knjižnico Lenart in z Univerzitetno knjižnico Maribor.

4. Usmerjanje izločenega knjižničnega gradiva s svojega območja OOK

4.1 Ali zagotavljate stalno hrambo uradnih publikacij s svojega območja?	DA ☐	NE ☒
4.2 Ali izvajate usmerjanje izločenega gradiva?	DA ☒	NE ☐
4.3 Ali hranite za območje OOK pomembno gradivo, izločeno iz splošnih knjižnic na območju OOK?	DA ☐	NE ☒
4.4 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika regionalnega pomena?	DA ☐	NE ☒
4.5 Ali hranite gradivo, ki ima status kulturnega spomenika lokalnega pomena?	DA ☐	NE ☒

Načrtovane dejavnosti v zvezi z odpisovanjem oz. izgradnjo knjižnične zbirke, pomembne za širše območje OOK:

Ravnali bomo v skladu z določili navodil za izločanje in odpis knjižničnega gradiva (NUK, 2003).

Odpis in usmerjanje izločenega gradiva poteka po postopku, ki je predpisan v internem dokumentu MK 3/Navodilo št. 3 in je usklajen z zahtevami o usmerjanju izločenega knjižničnega gradiva z območja.

Glede na potrebe bomo izvajali svetovanje za knjižnici na območju.

Pripravi, naziv delovnega mesta:

Anka Rogina, bibliotekarka

Datum:

žig

Podpis odgovorne osebe:

19. 2. 2019

Dragica Turjak